

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИНЦИП ДОБРОСОВІСНОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕДУРНИХ ВІДНОСИНАХ З СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Іванчук А. С.

*аспірантка кафедри інформаційного, господарського
та адміністративного права,*

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

м. Київ, Україна

Основою для розвитку сучасного суспільства є засади сталого розвитку, що спрямовані на задоволення потреб людства та турботу про майбутні покоління. Процеси цифровізації та європеїзації, що відбуваються в усіх сферах суспільних відносин, покладають на органи публічної влади додатковий обов'язок, особливо у відносинах з особами приватного права, – дотримуватися загально-етичних принципів та моральних категорій.

Вагоме місце у відносинах з органами публічної адміністрації займає інститут адміністративно-процедурних відносин, який не так давно отримав законодавче врегулювання в Законі України «Про адміністративну процедуру» [1], що набув чинності 15 грудня 2023 року. При цьому Закон передбачає, що адміністративна процедура може визначатися також і іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, але відповідати принципам, встановленим в базовому Законі.

Варто наголосити, що суб'єкти господарювання контактують з адміністративними органами здебільшого в межах саме адміністративних процедур, які регламентуються окремими законами (реєстраційні, дозвільні процедури, процедури державного нагляду (контролю) та ін.). Утім принципам таких взаємовідносин відводиться другорядне значення.

Згідно з положеннями Закону адміністративна процедура повинна відповідати загальноправовим принципам, зокрема принципу верховенства права, в тому числі законності та юридичної визначеності, рівності перед законом, однак, при цьому вказаним Законом у правову реальність адміністративно-процедурних відносин вводиться також обов'язок дотримуватись на перший погляд морально-етичної категорії – принципу добросовісності.

У контексті дослідження принципу добросовісності в адміністративно-процедурних відносинах з суб'єктами господарювання слід звернути увагу також на раніше прийняті основоположні законодавчі акти, які дотично врегульовують зазначену сферу правовідносин, зокрема, на Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [2], Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [3], Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» [4] Податковий [5] та Митний кодекси України [6]. Проаналізувавши зазначені нормативно-правові акти можна виснувати, що жоден з них не містить вимог до органу публічної адміністрації виконувати свої обов'язки та реалізовувати функції добросовісно, з дотриманням певних етичних та моральних категорій суспільства. Отже, доходимо до висновку, що запроваджений Законом України «Про адміністративну процедуру» [1] принцип добросовісності в адміністративно-процедурних відносинах є концептуально іншим підходом до вимог до поведінки органу публічної влади, в тому числі у відносинах з суб'єктами господарювання, ніж був прийнятий раніше у нормативній сфері.

Виходячи з аналізу Закону України «Про адміністративну процедуру» [1] на предмет дотримання принципу добросовісності в адміністративно-процедурних відносинах з суб'єктами господарювання, можемо констатувати, що:

1) нормативне закріплення принципу добросовісності містить у собі лише загальні твердження, без надання розширеного тлумачення;

2) принципу добросовісності повинні дотримуватись не тільки адміністративні органи, але й інші учасники адміністративних процедур, зокрема суб'єкти господарювання;

3) недотримання принципу добросовісності може поставити в залежність результат розгляду адміністративної справи (в межах адміністративної процедури).

Виходячи з вищевказаного, можемо підсумувати, що з огляду на актуальність імплементації морально-етичних категорій та норм в правову реальність та обмежене визначення принципу добросовісності в Законі України «Про адміністративну процедуру» особливу увагу необхідно приділити дослідженню правового регулювання саме принципу добросовісності в адміністративно-процедурних відносинах із суб'єктами господарювання, що сприятиме вдосконаленню чинного законодавства, ефективній реалізації повноважень органами публічної адміністрації та прав і обов'язків суб'єктами господарювання, створенню сприятливого правового середовища для реалізації суб'єктами господарювання їх законних прав та інтересів у відносинах з органами публічної

адміністрації, особливо в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови та загалом розвитку суспільства на засадах сталого розвитку.

Література

1. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 р. № 2073-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 01.10.2025).

2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05 квітня 2007 р. № 877-V / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text> (дата звернення: 01.10.2025).

3. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 01.10.2025).

4. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06 вересня 2005 р. № 2806-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text> (дата звернення: 01.10.2025).

5. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 01.10.2025).

6. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. 4495-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 01.10.2025).